J. N. D. N. J. C.

DISPUTATIO JURIDICA

De

SUBSTITUTIONIBUS

Quam

Ex consensu & permissu Ma-
nifici Nobilissimi atque Amplissimi
JCtorum Ordinis in inclyta
Salana

Sub moderamine

DAVIDIS PHILIPPI Bernbeckeri
Altorphini

Placidæ disquisitioni subjicit

JOHANNES GEORGIUS LINDENER
Naumburg. Misnicus

Ad diem 7 Februarii

Horis locoque consuetis

JENÆ

LITERIS ERNESTI STEINMANNI

Anno cIↃ. IↃCXXXV.

I. N. D. N. J. C.

DISPUTATIO JURIDICA,

De

SUBSTITUTIONIBUS.

Thesis I.

CUM operam rei alicui daturo parum sit rem nosse, nisi quoque voces, quibus ea designatur, exactè cognoscantur, *arg. l. 1. ff. d. J. & J.* Siquidem rerum intelligentia à verborum intellectu pendet, secundum illud *Cic. 1. off.* Itaque antequam ad rei ipsius tractationem perveniamus, pauca quædam, tum de vocabuli Substitutionis notatione, tum de ejusdem ambiguitate præmittemus.

II.

Substitutionis vocabulum à præpositione sub & verbo statuo deducitur, ac nihil aliud significat, quam deliberata voluntate aliquid ordinare ac decernere. *Gedd ad l. 46 n. 3. ff. d. V. S.* Alii eam dictam putant, quod subtus, hoc est, non in primâ cerâ (in qua hæredis nomen ponebatur) sed in imâ seu secundâ cerâ, quæ sub priore collocata erat, scriberetur: Ut substitutio quasi subinstitutio aut subtus facta institutio dicatur. *Harpr. ad pr. h. t. d. Vulg. subst. n. 5.*

III.

Et accipitur vel in latiori significatu, vel in strictiori: in illo sumptum, nihil aliud est, quàm in locum alterius positio, & quasi sublocatio, submissio aut surrogatio. Hinc pecora in locum demortuorum substitui dicuntur. *l. 22. ff. d. Leg. 2.* Judex in locum alterius. *l. pen. ff. judic. solvi.* ac legatarii ac fideicommissarii sibi invicem[*l. 55. ff. d. Leg. 2. l. un. §. 7. C. d. Caduc. tollend.* In hoc verò sumitur pro ea surrogatione, quæ fit in ultima voluntate, cum testator in testamento aliquem heredi Instituto substituit: Et hæc acceptio hujus loci est.

IV.

Hinc definitur, quod sit secundi hæredis in locum deficientis facta institutio. *L. 1 in pr. & l. 36. ff. h. t.*

V.

Generis loco ponitur institutio *pr. J. d. Vulg. subst. & l. 43. §. 2. ff. eod. l. 55. ff. d. hered. inst.* Nam fit hæc vel primo gradu, & propriè ac simpliciter institutio dicitur, *tot. tit. I. d. hered. inst.* vel secundo, tertio, ac ulteriori ac substitutio propriè appellatur. Undè substitutionem ab institutione tanquam speciem à genere differre palam est. *Harpr. d. loco n. 7.*

VI.

Differentia sumitur ab objecto, quod est secundus hæres: hoc est, secundo vel ulteriori gradu scriptus *pr. I. d. Vulg. subst. l. 36. & seq. ff. eod.* Nam secundus hæres non tàm in Jure nostro, quàm apud bonos authores dicitur, qui primo substitutus est, licet tertio, quarto vel ulteriori gradu id factum sit, docente *Giph. ad pr. h. t. & Donell. lib. 6. comm. jur. civil. cap. 23. Dn. D. Ludwell. D. ad Inst. 8. th. 3. lit. C.*

VII.

Dividitur substitutio in vulgarem & pupillarem *t. t. J. & ff. d. vulg. & pupill. subst. Tr. Vol. 2. D. 11. th 5. lit. D. Matth. Steph. cent. 2. quæst. 71. lit. A. Wegner. D. 7. th. 7. lit. C. Gadd. part. 3. D. 19. th. 15. lit. C.* Ejusque divisionis fundamentum ex ipsa substitutionis natura desumitur; siquidem duæ sunt veræ & naturales substitutionum causæ, hæreditas videlicet non adquisita & filii impuberis mors, quarum illa vulgarem, altera verò pupillarem producit, *l. 39. §. 1. ff. h. t. Harpr. d. loco. n. 30.*

VIII.

Addunt Dd. vulgo reciprocam seu breviloquam, quando hæredes instituti sibi invicem substituuntur, hac forma: Titius & Sejus uter eorum vivet, heres mihi erit. Verum hanc novam & separatam substitutionum speciem non esse, sed qualitatem potius, ac cæterarum adjectionem, constat *ex §. 1. I. h. t. l. 4. §. 1. & 2. l. 36. §. 1. ff. eod. Dn. D. Foman p. m. D. ad Inst. 16. th. 2. lit. F.*

IX.

Solet aliàs substitutio quoque dividi in Directam & Fidei commissariam seu obliquam *Don. 6. com c. 23. Vac. à Vacun. lib. 4. declarat. c. 10. Duar. ad tit. ff. d. vulg. & pupill. subst. c. 2. Giph. ad l. 9. C. d. impub. & aliis subst.* Directam vocant, quâ testator vult, ut hæreditas recta à se & ex suo testamento, non verò ab hærede prius instituto

ſtituto ad ſubſtitutum tranſeat. E. G. *Si Titius hæres non erit, Sempronius hæres eſto.* Fidei commiſſariam ſeu obliquam dicunt, quando teſtator hæredem à ſe prius inſtitutum rogat, ut hæreditatem adquiſitam alteri reſtituat, vel vivus vel poſt mortem ſuam. Verum & hanc diviſionem non admittendam eſſe putamus, partim quod fidei commiſſarius propriè hæres inſtitutus non ſit §. 3. I. *d. fidei commiſſ. hæred.* Omnis autem verè ac propriè dicta ſubſtitutio ſit hæredis inſtitutio *l. 10. §. ult. ff. d. Condit. inſtit.* partim quod fidei commiſſa à ſubſtitutionibus in jure tanquam diverſa, diſtinguantur: Unde quoque diverſis titulis traduntur, *t. t. I. d. Subſtit. & t. I. d. fideicommiſſ. hæred. Franciſc. Connan. lib. 10. comm. c. 8 n. 11. Magn. Dn. Arum. Exercit. Juſtin 8. th. 9. Hillig. ad Don. lib. 6. c. 29. ad lit. I, in fin. Andr. Gerhard. Collegii Teſtamentarii D. 4. th. 10.*

X.

Vulgaris ſubſtitutio (ſic dicta quod vulgari modo fiat, *l. 4. §. 1. ff. h. t.* ſive quia communis eſt omnium ut pupillaris propria pupillorum) eſt, quæ fit à quolibet teſtatore, cuicunque hæred. in caſum non aditæ hæreditatis.

XI.

Dicitur cuicunque hæredi. Nec enim diſtinguimus inter ſuos & extraneos, puberes & impuberes, liberos & ſervos eosqꝫ proprios & alienos. *arg. l. 41. ff. d. hæred. inſtit.* Proprius tamen propterea ex neceſſario voluntarius non efficitur. *Coraſ. 1. miſcell. 2. Wegner. D. 7. th. 7. lit. D. Dn D. Ludwel. d. D. th. 4. lit. C. Schü. D. ad Inſtit. 9. th. 24.*

XII.

Additur in caſum non aditæ hæreditatis, quod tamen non ita intelligendum, quaſi ſtatim ſubſtituto locus ſit, ſimul ac hæres inſtitutus in adeundo ceſſarit. *t. t. C. d. jur. de lib.* ſed tum demum, quando inſtitutus hæreditatem vel repudiaverit, vel hæres eſſe non potuerit, vel vivo adhuc teſtatore vel mortuo eo ante aditam tamen hæreditatem deceſſerit, *§. 2. I. quib. mod. teſt. infirm.*

XIII.

Q. ſi hæres inſtitutus ob delictum aliquod hæres eſſe nequeat, an hæreditas ad ſubſtitutum, an verò ad fiſcum pertineat? Et verius eſt ſubſtitutum non excudi *l. un. §. 13. C. d. Caduc. tollend. auth. hoc amplius C. d. fideicommiſſ.* culpa etenim & incapacitas hære-

dis instituti substituto nocere non debet. *arg. l. 8. §. 14. ff. d. in offic. test.* nisi forte hæreditas jam sit adita, hæresque institutus postea indignus judicatus sit, tum enim substitutio evanescit, *l. 5. C. d. Impub. & al. substit. Fachin. 4 controvers. 64. Matth. Steph. cent. 2. quæ 77. Hænon. D. 8. controvers. 55.*

XIV.

Ulterius controvertitur, si filiusfam. hæreditatem repudiaverit, utrum pater, an verò substitutus admittendus? Et hunc illo præferendum esse asserimus: quia provisio testatoris expressa, tollit provisionem legis. *l. 43. § 1. ff. d. vulg. & pupill substit.* At substitutus venit ex testatoris voluntate expressa, pater verò ex legis tantùm provisione, siquidem lex eum facit hæredem: substitutus autem legali hæredi præfertur, *auth. hoc amplius C. d. fideicommiss. Don. lib. 6. comm. c. 24. Connan. 10. comm. 7. Magnif. Dn. Arum. Ex. 8. th. 10. Berens. D. 7. ad Inst. them. 1. quæst. 2. Hænon. D. 8. controvers. 14.*

XV.

Hujus loci & illa quæstio est, An substitutio in unum casum facta, puta, si non potuerit, etiam ad alium extendatur, Si noluerit? quod Neg. *per l. 10. ff. d. lib. & posth. l 21. ff. d. vulg. & pupill. substit. l. 101. ff. d. condit. & demonstr. Fachin. d. lib. 4 c. 61. Tr. Vol. 2. D. 11. th. 6. lit. A. Schütz. d. D. 9. th. 13.*

XVI.

Causa sive origo hujus substitutionis est Lex 12. tabb. *l. 120. ff d. V. S.* eaque ideò introducta est, ne testator deficiente primo herede Intestatus decederet, & ex L. Papia ejus bona ad fiscum deferentur. *l. un in pr. C. d. Caduc. toll. Gipb. ad h. t. d. vulg. substit.*

XVII.

Forma sive modus substitutionis quatruplex est, quorum primus consideratur in numero vel graduum vel personarum, in unoquoque gradu substitutarum.

XVIII.

Gradus in testamento plures fieri possunt. E. G, Sempronius heres mihi esto, & si Sempronius hæres nō erit, Titius hæres esto, & si Titius hæres non erit, Mævius hæres esto, & sic deinceps quotquot gradus testatori facere visum fuerit, adeo ut & novissimo loco servum necessarium hæredem instituere queat, *pr. I. d. vulg. substit.* Unde etiam servus iste non male á *Cujac. In l. 36. ff. h. t.* Subsidiarius hæres vocatur.

XIX Per-

XIX.

Personæ quoque in gradibus substitutæ plures esse possunt. Nam quæ etiam testator vel plores in unius, vel unum in plorium locum, vel singulos singulis substituere potest §.1.l.b.t. & l.36 ff. eod.

XX.

Secundus modus consistit in reciprocatione, quando videlicet heredes instituti sibi invicem substituuntur. Et hanc substitutionem reciprocam vocari *sup th. 8. dictum.*

XXI.

Tertius modus consistit vel in expressa, vel tacita testatoris voluntate: Hinc substitutio qq. expressa alia, alia tacita enascitur.

XXII.

Expressa est, verbis quæ fit expressis & visibilibus. Tacita quæ oculis vel auribus percipi non potest, sed mente tantùm, atque intellectu jurisque interpretatione ac verbis hoc præ se non ferentibus. *l.24. & 25. ff. d. hered. inst. l.27. & l. 41. in pr. ibiq. Dd. ff. b. t. Don. 6. comm. 24.*

XXIII.

Hinc colligitur expressam vulgarem ad tacitam pupillarem & versa vice expressam pupillarem ad tacitam vulgarem porrigi *l.2. §.6. l.4. in pr. ff. b. t. l. 4. & l. fin. C. eod. Don. d. lib. 6. c. 26. Vacon. à Vacun. lib. 4. declarat. c. 63. n. 9. & seqq. Anton. Govean. 1. var. lect. 2. Nicoll Bellon. lib. 4. Supput. jur. c. 17. n. 10. Dn. D. Ludwel. d. D. th. 5. lit. G. Andr. Gerhard. Colleg. Testam. d. D. 4. th. 18.*

XXIV.

Quartus modus adducitur ex adjuncta qualitate; quando videlicet substitutio fit sub conditione: puta si filius vel heres sine liberis decesserit; Tum enim existente conditione statim expirat substitutio, etiam tum, quando in continenti post mortem heredis liberi moriantur. Sufficit enim conditionem semel impletam esse, etiamsi impleta non duraverit. *l. 7. C. d. instit. & subst. Gail. 2. Observ. 136.*

XXV.

Effectus hujus substitutionis est, ut instituto heredi, si hereditatem non adeat, (quod fit vel eam repudiando vel etiam propter incapacitatem. *l. 3. C. d. hered. inst. §. 2. 3. quibus mod. test. infirm. l. 4. C. d. heret. & Manich.*) Substitutus succedat, ne sc. defunctus intestatus decessisse videatur, ut S. *th. 16.* dictum.

XXVI.

XXVI.

Illud quoque ad effectum hujus substitutionis pertinet, ut per eum excludatur jus adcrescendi: Nam quia substitutio venit ex voluntate testatoris expressa: jus verò accrescendi ex tacita, expressum verò faciat cessare tacitum *l.39.§.1. ff. h. t.* consequens est hoc jus qq. perimi. *Duar. d. jur. accresc. lib. 2. c. 16.*

XXVII.

Finitur & extinguitur substitutio hæc aditione hæreditatis hæredis instituti. *l.5. C. d. Impub. & al. Substit.* Nam cum ibi conditio sub quâ substitutus vocatus erat, cesset, & post aditionem hæredis bona non amplius defuncti esse censeantur, *arg. l. 10. §. 2. ff. h. t.* ipsam qq. evanescere substitutionem verisimile est. Nam alias, nisi extingueretur, uni in solidum duo fierent hæredes, institutus nimirũ & substitutus, quod tamen *l.141. ff. d. R. I.* nõ admittit.

XXVIII.

Excipitur autem casus quando minori hæreditatem adeunti per restitutionem in integrum succurritur: tum enim etiamsi hæreditas adita sit, substitutus nihilominus admittitur *l.7. §.10. ff. d. minar. Donell. 6. comm. c. 24 Fachin. lib. 4. controvers. c. 73. Hænon. D. 8. th. 16. Berens. D. 7. them. 1. quæst. 5. Dn D. Ludwell. d. D. th. 4. lit. E.*

XXIX.

Idem hoc fallit in vulgari expressa quæ ad tacitam pupillarem porrigitur, tunc quando filius hæres extitit, & intra pubertatem decesserit. Nam quia expressi non nunquam & taciti ead. est vis atq; ratio, præsertim quando ita concurrunt, ut alterum è medio tollatio non sit necesse: dicendũ omninò, quæ de uno vera sunt, de altero falsa esse non possint: ac proinde in hoc casu substituto adhuc locum esse.

XXX.

Duaren. *ad tit. de substit. c. 10.* existimat, excipiendum quoque esse casum in *Nov. 1. cap. 1. §. 5. & 4.* propositum; quod tamen admittendum non est, quia ibi hæreditas non jure substitutionis sed potiùs beneficio legis defertur, ut docet *Gl. in auth. hoc amplius. C. d. fideicomm.*

XXXI.

Q. An pluribus hæredibus institutis aditione unius vulgaris hæc substitutio extinguatur? Nos distinguendum putamus: Aut substi-

substitutio facta fuit pluribus copulativè & conjunctim, ut Titius & Mævius heredes sunto, & si heredes non erunt Sempronius heres esto: Aut facta fuit separatim: Ut Titius & Mævius heredes sunto: Si verò aut Titius aut Mævius heredes non erunt, Sempronium substituo. Priori casu si unus ex his hereditatem adeat, statim excluditur substitutus. *l.30.ff h.t.l.10.C.eod.* posteriore verò tunc uno adeunte expirat substitutio quoad se ipsum, non quoad alios non adeuntes. *l.34.§.1.ff.h.t.*

XXXII.

Tollitur præterea hæc substitutio, si heres jure Prætorio bonorum possessionem secundum tabulas nactus fuerit: Nam quia bonorum possessores in omnibus vice heredum habentur. *l.2.ff.d bon.poss.l.1.ff d.possessor. hæred. petit.* & per agnitam bonorum possessionem inducatur gestio pro herede, dicendum omninò eam æquè ac aditionem substituto nocere. *l.12.C.d.jur. delib.*

XXXIII.

Denique interit hæc substitutio, si testator parens, filiis suis, qui liberos non habent, substituat; Ii verò liberos postea susceperint; tum enim substitutus excluditur, idque ob favorem liberorum specialiter inductum est, ut hi potius, quam substitutus admittantur. *l.6.vers.cum autem.C.d.instit. & substit.* Nec interest utrum conditio hæc, si sine liberis decesserit, adjecta fuerit, nec ne; siquidem tacita semper subintelligitur, & testamenta ac ultima hominum elogia, clementer, piè ac humaniter sint interpretanda, non duriter, docente *Cyn.an d.l.6.C.d.t. & ex eo Harpr. ad §.f J.d vulg.substit.n.38.*

XXXIV.

Pupillaris substitutio (inde sic dicta, quod fiat pupillo, id est, impuberi in potestate constituto, seu ei, qui morte patris sui juris futurus est *l.239.in pr.ff.d.V.S.*) est, quæ fit à parente liberis impuberibus & in potestate existentibus, in eum casum, si heredes erunt, & intra pubertatem decesserint *pr.J.h.t.& l.1.§.1.ff.eod.*

XXXV.

Causa efficiens est parens, sub cujus appellatione & avum paternum & omnes ex linea paterna ascendentes complectimur *l.4.§.2 ff.d.in jus voc.l.51.& l.201.ff. d. V. S.* Nam hæc substitutio ex patria potestate descendit, *arg.§.2.J.h.t.* Ut autem ea procedat,

 requi-

requiritur, ut Pater sibi prius testamentum faciat, in eo heredem instituat, ac postea heredi aliquem substituat: quia pupillare testamentum pars & sequela est paterni testamenti, adeò ut si hoc non valeat, nec illud valere possit, *§.5.J.h.t.l.1.§.f.l.2.§.1.ff. eod.*

XXXVI.

Excipitur casus in. *l.34.§.ult.ff.h.t.* ubi testamentum per bonorum possessionem contra tabulas rescinditur, & substitutio tamen hæc nihilominus subsistit. *Dn. D. Ludwell. d. D. th.5. lit. C.* Hodiè verò sive ipso jure testamentum nullum sit, sive rescindatur, semper valet substitutio hæc, quemadmodum & alia testamenti capitula præter heredis institutionem. *Auth. ex causa. C. d. lib. præterit. Nov.115.c.3.in f. Donell. lib.6.comm.c.25.*

XXXVII.

Subjectum sunt liberi; circa quos requiritur I. ut impuberes sint, & masculi quidem 14. fœminæ v.12. annis minores unde puberibus hoc modo substitui non potest, ne alias libera de bonis suis testandi facultas eis adimatur: cum ipsi testamentum facere possint. *l.5.ff. qui test. fac poss. l.43. in pr. ff. h.t.* Imo ne fideicommissi quidem jure valere potest. *l.7.ff.h.t.* Nam actus semel jure testamenti adprobatus amplius obliquari nequit *l. ult. C.d. Codicill. Cujac. lib.11. Ob.c.25. Facbin.4. convers.c.44. Andr. Gerhard. d. Disp.4 th.41.*

XXXVIII.

Secundo requiritur, ut sint in potestate parentis. *l. 2. in pr. ff. h.t.* Excluduntur igitur Emancipati & naturales: item mater, nam nec hæc liberis suis pupillariter substituere potest, cum eos in potestate non habeat. *§.10.I.d. Adopt. l.5. C eod. Magnif. Dn. D. Arum. Ex.8.th.14. Clar. Dn. D. Riemer. Dec 6.quæst.6. Bronch.cent.3.ass.35. Han. D 8. convers. 18.*

XXXIX.

Q. An idem hodiè jure novo, quo emancipationis & patriæ potestatis differentia sublata est, *Nov.118.c.1. & 4. & auth. in successione C. d. suis & legit. liber.* dicendum sit? Et verius est idem obtinere, præsertim quia differentia hæc tantùm in successione ab intestato extincta est. Ergò in reliquis adhuc obtinebit *Gl. in auth. ex causa C.d. liber. præterit. Mynsing. ad pr. J. h.t.n.4. Coras. ad l.7.n.8. C. h.t. Harpr. ad pr. h.t.n.8. & seqq.*

XL. De

XL.

De tempore, quo impubes patris potestate subjectus esse debet, cōtroveritur? Nos utroq; tam substitutionis, quàm mortis testatoris tempore impuberem in potestate esse debere, asserimus *propter l. 41. §. 2. ff. h. t. arg. l. 49. §. 1. ff. d. hered. instit. Don lib. 6. comm. c. 25. ibiq; Hillig. lit. N. Dn. D. Arum. Ex 8 th. 16. Matth. Steph. cent, 2. quæst. 76. Hæn. D. 8. th. 17. Hūn. lib 2. var. resol. tr. 6. quæst. 11. Forst. D. 13. th 8.*

XLI.

Porrò non solùm institutis liberis, sed etiam exhereditatis pater ita substituere potest, *§. 4. J. h. t. l. 1. §. 2. l. 10. §. 5. ff. eod.* Nam jus hoc à patria potestate dependet, & exheredatum æquè ac institutum in patris potestate esse posse ex *l. 20. in pr. ff. de bon. poss. contra tabb.* Evincitur. *Vult. ad pr. h t. n 9. Dn. D. Arum d. Ex. 8. th. 17. Matth. Steph. cent. 2. quæst. 78.* Quod tamen in filio prǽterito minimè procedit, quia tum testamentum patris planè tollitur & corruit *§. 5. J. h. t. Tr. Vol. 2. D. 11. th. 8. lit. E.*

XLII.

Idem dicendum de posthumo, videlicet & ei pupillariter substitui posse *§. 4. I. h. t. l. 2. in pr. ff. eod.* Etsi enim is pupillus non sit. *L. 239. ff. d. V. S.* fictione tamen juris pro tali & jam nato habetur, quia hic de commodis ejus consequendis agitur. *l. 7. ff. d. stat. hom.* Nam substitutionem hanc liberis utilem, & ad eorum utilitatem introductam esse, ex *l. 49 cum similib ff. h t. constat.*

XLIII.

Denique hoc qq. ad arrogatos extenditur. *l. 10. §. 6. ff. h. t.* verum hoc in iisdem tantùm bonis, quæ testator beneficio arrogantis habet, procedit, *arg. l. 18. & seqq ff. d. Adopt. Don. d. lib. 6. comm. c. 25. ibiq; Hillig. in notis lit. G. Andr. Gerbard. d. D. th. 50.*

XLIV.

Effectus hujus substitutionis est, ut substitutus filio impuberi, si intra pubertatem decedat, in omnibus bonis, etiam iis, quæ post mortem patris quæsita sunt, succedat. *l. 10. § 5. ff. h. t. l. 8. §. 5. ff. d. in off. test. l. 41. §. 2. ff. h. t.* imò etiam in patris, si scil. ea vel per immixtionem vel existentiam sui hæredis juncta in pupillaribus inveniat, *l 28. ff. d. reb. auct. jud. possid. l. 12 ff. h. t.*

XLV.

Deinde ut substitutus omnes ab intestato venturos, etiam matrem excludat; Nam quamdiu ex testamento hereditas deferri po-

ri poteſt, tamdiu legitima ceſſat. *l.89 ff.d.R.J.l.11.ff.d.teſt.tut.* At hic fit ſucceſſio ex teſtamento & quidem illo, quod pater filio ſuo fecit. Igitur hoc matri luctuoſum non erit, præſertim quia pater fecit. *l.8.§.5.ff.d.inoff.teſt.l.7.in pr.ff.b.t.*

XLVI.

Ad hunc effectum qq. refertur, quod frater fratri impuberi ſubſtitutus, fiat ei neceſſarius. *l.10.§.1.l.2.§.4.l 12.ff.b.t.l. 42. ff. d. adquir.hæred.* Verum hoc diſplicet Goveano, quem tamen refutat, ejusque fundamento ſatisfacit *Gerhard.d. D.th.64.*

XLVII.

Finitur ſubſtitutio hæc 1. pupilli pubertate *§.8. I. b.t.* Quoniam liberi puberes facti ipſi ſibi hæredes ſcribere poſſunt, ceſſante igitur ſubſtitutionis ratione ſeu cauſa, ceſſare qq. ipſam ſubſtitutionem neceſſe eſt, *arg.l.6.§.2.ff.d jur. Patronat.*

XLVIII.

Deinde tollitur, ſi filius impubes vivo teſtatore, de ejus poteſtate exiit, adeò ut nec mortis tempore in poteſtate fuerit *l.41. J.2.ff.b.t.* Unde ſubſtitutio, ſi poſt eam factam pupillus arrogetur, planè irrita fit, *l.17.§.1.ff.d. Adopt.* quia pupillus hic arrogatione hac in alienam tranſit poteſtatē ac familiam *l.2.inf.l.15.ff. eod. tit.*

XLIX.

Tertio interit ac ſolvitur, deficiente ſubſtitutionis conditione: Veluti ſi filius in pubertate. *§.8.J.b.t.l 7.l.14.l.43.in pr ff. b.t. l.21.eod.* vel ſubſtitutus ante pupillum moriatur *l.10.in pr.ff.eod.* Plures modi, quibus finiatur hæc ſubſtitutio, videri poſſunt apud *Harpr.ad §.8.J.b.t, & Gerhard.d.D.th.65. & ſeqq.*

L.

Subſtitutioni huic affinis eſt quaſi pupillaris ſubſtitutio quam nonnulli Exemplarem vocant, quia ad exemplum ſubſtitutionis pupillaris introducta eſt; Sed perperam: Nam quemadmodum peculium, quod ad exemplum caſtrenſis inductum eſt, non exemplare, ſed quaſi caſtrenſe vocatur *l.ult.C.d. inoff. teſt.* & actio, quæ ad exemplum Servianæ conſtituta eſt, non exemplaris, ſed quaſi Serviana dicitur. *§. 7. J. d. Act.* ita & hæc rectius quaſi pupillaris quam exēplaris appellari debet. *Weſenb.& Giph.ad b.t.§.1.* Vocatur aliàs etiam Juſtinianea, quia à Juſtiniano Imper. primum introducta eſt, *l.9.C.b.t.*

LI.De-

LI.

Definitur quod fiat à parentibus liberis mente captis, institutis certo ordine, in eum casum si heredes erunt, & in infirmitate decesserint.

LII.

Causa efficiens sunt Parentes, sub quib. etiam matrem, aviam, & avum maternum comprehendimus: Nam alias pronunciatione parentum, pater, mater, avus, avia, & aliæ personæ continentur *l.10.§.7.& §.12.cum seqq ff.d.grad.& affin.l.4.§.2.ff.d.in jus voc.* Nec interest liberos in potestate habeant, nec ne: Nam & mater rectè hoc modo substituit, quia hic non patriæ potestatis ratio, sed affectio, pietas, & cura parentum *arg.l.9. C.h.t.* quæ in utriusque sexus parentibus eadem esse præsumitur *arg.l.4. C.d. lib.prater.* spectari solet.

LIII.

Q. An mater ad secunda vota transiens, liberis suis pupillariter substituere possit? Et non posse, nisi eos substituat, qui alias ab intestato successuri essent, communis Dd. sententia est. Nam cum mater bona illa, quæ ad liberos spectant, administrare non possit. *l.22.§.pen. C.d.admin. tut.lib.1. C. ubi pupill. educ. debet*, multò minus de iis aliquid disponere vel statuere permissum erit. *Don.6. comm.27.Tholossan.lib.42.syntagm.jur.c.24.n.7.Dn.D.Ludwell. d.D. th. 6.lit.B.*

LIV.

Subjectum sunt vel personæ quibus substituitur vel quæ substituuntur. Quibus substituitur sunt liberi, mente capti, ac perpetuo furore laborantes, *l.9.C.h.t.* Nã iis, dilucida qui intervalla habent, quia ipsi eo tempore testari possint, frustra à parentibus substituitur. Etsi autem furiosi & mente capti sibi invicem in jure nonnunquam opponantur *§.3 & seq.J. d. Curat. l.25. C. d. Nupt.* tamen per mente captos hic qq furiosos significari, vel inde patet, quia furor majus malum est, quam simplex mentis privatio. E. ob identitatis rationem vel etiam majorem commiseratione hac digni erunt. *l.22.§.7.ff.sol.matri l.47.ff.d.A.vel.O.hered.*

LV.

De Prodigis controvertitur, an & iis substitui possit? Et verius est posse, quia quoad administrationem bonorum furiosorum loco

habentur *l.12.§.ult ff.d.tut.& Curat.dat.l.1.C.d Curat.furioso.l.40 ff.d. R.I.*nec testamentum facere possunt *§.2. J. quib. non est permiss. fac. test.l.18.ff.qui test.fac.possunt Donell.d.c.27. ibiq. Hillig. lit. B. & C. Gilcken.ad tit.C.d impub.& al.substit.n.1.*

LVI.

Huc referunt nonnulli mutum & surdum, sed perperam, quia iis absque permissu Principis non rectè substituitur. *l. 43. ff. h.t.* & jus singulare ad consequentias trahi nequit. *l.23.§.3.ff.d.fideicomm. libert. Giph. ad §. 1. J. h. t. Vasquis lib. 1. illustr.convers.c.37.n.6. Forster.D.13.th.11.*

LVII.

Personæ quæ substitui possunt, sunt 1. liberi furiosorum, aut mente captorum si qui adsint. 2. His non existentibus fratres & sorores & 3. his qq. deficientibus extranei quivis. Et hunc ordinem à Justino præscriptum esse, ex *d.l.9.C.h.t.* constat.

LVIII.

Q. An unum ex liberis substituere sufficiat, reliquis impunè præteritis, adeò ut nec querela inofficiosi locus sit? Et Neg. *Hillig. ad d.c.27.lit.M.* quamvis contrarium placeat *Bachov.ad Tr.Vol.2. D. 31.th.10.lit.E.*

LIX.

Finitur hæc substitutio morbo seu animi vitio remoto, hoc est, si liberi furiosi vel mente capti ab ea infirmitate liberati fuerint. *§. 1. J.h.t.l.9. C. eod.* Nam cessante furore sc. impedimento, cessat etiam hæc substitutio.

LX.

Deinde si post substitutionem hanc furioso vel mente capto liberi nascantur legitimi *l.43.ff.h.t.l.6.§.cum autem C. de instit. & subst.l.102.ff.d.condit.& demonst.Duar ad h.t.c. 21. P. Greg. Tholoss. d. lib. 42.syntag.jur.c.24.n.ult.Gerhard.d. D.th.76.* Et hæc de hac substitutionum materia hoc tempore pro re nata & pro ingenii modulo dicta & tractata sufficiant. Deo immortali sit laus, honor & gloria.

Ad

Ad

Præſtantiſsimum & humaniſsimum Dominum Reſpondentem, amicum & ſympatriotam dilectiſsimum.

NON agit incaſſum Themedis qui jura tuetur,
Sed digna guſtat præmia.
Sic labor inſignis quo Te conſumere tempus
LINDNERE monſtras omnibus
Nequaquam fruſtra eſt, tandem TIBI juſta rependet
Si pergis. Ergo gratulor

M. Johann. Hertzog
Naumburg.

DIro cuncta boant ſonitu, taratantara turbat
Omnia, nunc Muſæ & Phæbus ubique jacent,
Tu tamen hoc ſpernis, Lindnere, interque tumultus
Bellonæ medios, jura ſacrata legis.
Scilicet exemplo facis hoc, veſtigia Patris
Sic ſequeris, Patris degener haud ſoboles.
In ſtadio hoc pergas, tibi, ſum nunc augur, honores
Olim permagnos conferet alma Themis.

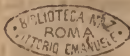
gratulabundus applaudebat
Petrus Schröter

VIderat alma T[illegible] Lindnerum Jura ſonantem,
Hic Quæ, Lector, habes levibus [illegible]mmiſſa pagellis,
Viderat, & tales effudit pectore voc[illegible]s.
Quæ Nova progenies Numburgô *v[illegible]it amœnô*
Legali ſtudio quæ noſtrum Numen adoret
Quæq; aris ſupplex noſtris imponat honor[illegible]

Quem

Quem quondam trepidans accurret turba Clientum
Aspera siqua foro per litem jurgia tentet?
Ausu quæ tanto tibi præmia digna manebunt
O Lindneriadæ *non ultima gloria stirpis?*
Ite mihi, lepidæ, carum genus, ite Camænæ
Lindnerique *mei pia cingite tempora vittâ*
Talia dona fero, sic hos & in astra repono.
De te tanta THEMIS? de te Lindnere locuta est?
I decus, i nostrum *tàm* dulcibus utere fatis
Talibus & scriptis perge exhilarare parentes.

φιλίας ἕνεκα
f
Johannes Titius
Quedlinburgius Saxo.

F I N I S.

